

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. kovo 7 d.*

„Darbuotojų migrantų socialinė apsauga — Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 46a straipsnis — Nacionalinės išmokų sutapimo vengimo taisyklės — Senatvės pensija — Valstybės narės mokamos sumos padidinimas — Pensija netekus maitintojo — Kitos valstybės narės mokamos sumos sumažinimas“

Byloje C-127/11

dėl 2011 m. kovo 3 d. *arbeidshof te Antwerpen* (Belgija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2011 m. kovo 11 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Aldegonda van den Booren

prieš

Rijksdienst voor Pensioenen

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro penktosios kolegijos pirmininko pareigas einantis M. Ilešič, teisėjai J.-J. Kasel (pranešėjas) ir M. Safjan,

generalinis advokatas P. Cruz Villalón,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Belgijos vyriausybės, atstovaujamos L. Van den Broeck ir C. Pochet, padedamų *advocaten* P. Vanagt ir E. Pools,

— Europos Komisijos, atstovaujamos V. Kreuzsitz ir M. van Beek,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: olandų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, kuris buvo iš dalies pakeistas ir atnaujintas 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 (OL L 28, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 3) su pakeitimais, padarytais 2001 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1386/2001 (OL L 187, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 129; toliau – Reglamentas Nr. 1408/71), 46a straipsnio, taip pat ESS 4 straipsnio 3 dalies ir SESV 45–48 straipsnių aiškinimu.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp A. van den Booren ir *Rijksdienst voor Pensioenen* (Nacionalinė pensijų tarnyba, toliau – NPT) dėl Belgijos išmokų sutapimo vengimo taisyklių taikymo nustatant Belgijos pensijos netekus maitintojo, kurią gauna ieškovė, sumą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aktai

- 3 Reglamento Nr. 1408/71 12 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės teisinės nuostatos dėl išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo joms sutapus su kitomis socialinės apsaugos išmokomis arba kitomis pajamomis gali būti taikomos ir tuo atveju, jei teisė gauti tokias išmokas buvo įgyta pagal kitos valstybės narės teisės aktus arba jei tokios pajamos buvo gautos kitos valstybės narės teritorijoje.“

- 4 Reglamento Nr. 1408/71 3 skyrius „Senatvė ir mirtis (pensijos)“ apima 44–51a straipsnius.
- 5 Reglamento Nr. 1408/71 45 straipsnis yra susijęs su atsižvelgimu į draudimo (arba) gyvenimo laikotarpius, įgytus pagal teisės aktus, kurie buvo taikomi darbuotojui dėl teisės į išmokas įgijimo, išsaugojimo ar atgavimo.
- 6 Reglamento Nr. 1408/71 46 straipsnio 1 dalyje apibrėžiamos taisyklės, kurios taikomos, jeigu valstybės narės teisės aktuose nustatytos sąlygos dėl teisės gauti išmokas yra įvykdytos, nesant būtinybės taikyti 45 straipsnio nuostatas. Minėto 46 straipsnio 2 dalyje apibrėžiamos taisyklės, kurios taikomos, jeigu valstybės narės teisės aktuose nustatytos sąlygos dėl teisės gauti išmokas yra įvykdomos tik pritaikius minėtą 45 straipsnį.
- 7 Reglamento Nr. 1408/71 46a straipsnyje, susijusiame su Bendrosiomis nuostatomis dėl invalidumo, senatvės išmokų ar išmokų išlaikytiniams sumažinimo, sustabdymo ar nutraukimo pagal valstybių narių teisės aktus, nustatyta:

„1. Šiame skyriuje tos pačios rūšies išmokų sutapimas turi tokią reikšmę: invalidumo, senatvės išmokų ir išmokų išlaikytiniams, apskaičiuotų arba išmokamų pagal to paties asmens įgytus draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpius, visišką sutapimą.“

2. Šiame skyriuje skirtingų rūšių išmokų sutapimas reiškia visišką sutapimą išmokų, kurios negali būti laikomos tos pačios rūšies išmokomis, kaip nurodyta 1 dalyje.

3. Taikant valstybės narės teisės aktų nuostatas dėl invalidumo, senatvės išmokų ar išmokų išlaikytiniams sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo joms sutapus su tos pačios rūšies arba skirtingomis išmokomis ar su kitomis pajamomis, galioja šios taisyklės:

- a) į išmokas, įgytas pagal kitos valstybės narės teisės aktus arba į kitas pajamas, gautas kitoje valstybėje narėje turi būti atsižvelgiama tik tuo atveju, jeigu pirmosios valstybės narės teisės aktais nustatyta, kad atsižvelgiama į užsienyje įgytas išmokas ar pajamas;
- b) turi būti atsižvelgiama į kitos valstybės narės paskirtų išmokų dydį iki išskaitant mokesčius, socialinio draudimo įmokas ir kitus atskirus mokėjimus ar išskaitas;
- c) neturi būti atsižvelgiama į pagal kitos valstybės narės teisės aktus įgytą savanoriško ar neprivalomo tęstinio draudimo išmokų dydį;
- d) jeigu galioja tik vienos valstybės narės teisės aktų nuostatos dėl išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo dėl to, kad atitinkamas asmuo gauna pagal kitos valstybės narės teisės aktus mokamas panašias ar kitos rūšies išmokas arba kitas pajamas kitos valstybės narės teritorijoje, pagal pirmosios valstybės narės teisės aktus mokama išmoka gali būti sumažinama tik išmokų, mokamų pagal kitos valstybės narės teisės aktus, arba pajamų, gaunamų kitos valstybės narės teritorijoje, dydžiu.“

8 Šio reglamento 46b straipsnio 1 dalyje, susijusioje su specialiosiomis nuostatomis, kurios taikomos tuo atveju, kai tos pačios rūšies išmokos sutampa pagal dviejų ar kelių valstybių narių teisės aktus, išdėstyta:

„Valstybės narės teisės aktų nuostatos dėl išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo negalioja pagal 46 straipsnio 2 dalį apskaičiuotai išmokai.“

Belgijos teisės aktai

9 1967 m. gruodžio 21 d. Karaliaus dekreto dėl darbuotojų senatvės pensijų ir pensijų netekus maitintojo sistemos bendrųjų taisyklių (1968 m. sausio 16 d. *Belgisch Staatsblad*) (1968 m. sausio 16 d. *Moniteur belge*), iš dalies pakeisto 1997 m. liepos 9 d. Karaliaus dekretu (1997 m. rugpjūčio 9 d. *Moniteur belge*, toliau – 1967 m. gruodžio 21 d. Karaliaus dekretas), 52 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Kai likęs gyvas sutuoktinis gali reikalauti, pirma, pensijos netekus maitintojo pagal samdomų darbuotojų pensijų sistemą ir, antra, vienos ar daugiau pensijų arba bet kokios kitos jai prilygstančios išmokos pagal samdomų darbuotojų pensijų sistemą arba viena ar kelias kitas pensijų sistemas, pensija netekus maitintojo kartu su minėtomis senatvės pensijomis negali viršyti 110 % pensijos netekus maitintojo, kuri likusiam gyvam sutuoktiniui būtų skirta už visą karjeros laikotarpį, dydžio sumos.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 10 A. van den Booren, gim. 1920 m. rugpjūčio 18 d., gyvena Maastrichte (Nyderlandai). Ji yra Josef Bartel, kuris mirė 1982 m. kovo 1 d., tačiau iki to laiko, būtent laikotarpiu nuo 1951 m. iki 1961 m., dirbo Belgijoje kalnakasiu, našlė.
- 11 1986 m. liepos 11 d. administraciniu NPT sprendimu atgaline data nuo 1985 m. rugpjūčio 1 d. A. van den Booren buvo skirta 1 879,03 EUR, neatskaičius mokesčių (indeksas 319,78) Belgijos pensija netekus maitintojo <...>. Nuo tos pačios datos, remiantis *Algemene Ouderdomswet* (Bendrasis senatvės pensijų įstatymas, toliau – AOW), ji kas mėnesį gaudavo ir 827,13 EUR dydžio Nyderlandų senatvės pensiją.

- 12 2003 m. gegužės 20 d. sprendimu atgaline data nuo 2002 m. sausio 1 d. A. van den Booren senatvės pensija buvo padidinta iki 869,24 EUR per mėnesį sumos (arba 10 430,88 EUR per metus) <...>.
- 13 Ši pensija buvo padidinta dėl to, kad 2002 m. pabaigoje Nyderlandų įstatymų leidėjas panaikino teisinę spragą, į kurią pateko tam tikros Nyderlanduose gyvenančios ištekėjusios moterys, kurių sutuoktinis nebuvo apdraustas pagal AOW, nes laikotarpiu nuo 1957 m. sausio 1 d. iki 1980 m. sausio 1 d. vykdė profesinę veiklą užsienyje.
- 14 2004 m. sausio 23 d. *Bureau voor Belgische Zaken* (Belgijos reikalų departamentas) persiuntė 2003 m. gegužės 20 d. sprendimo kopiją NPT.
- 15 2004 m. rugpjūčio 12 d. registruotu laišku NPT informavo A. van den Booren apie 1986 m. liepos 11 d. sprendimo peržiūrą, po kurios, nuo 2002 m. sausio 1 d. padidinus Nyderlandų senatvės pensiją, jos Belgijos pensija netekus maitintojo, kuri šią datą buvo 2 845,49 EUR neatskaičius mokesčių, buvo sumažinta iki 1 866,18 EUR, neatskaičius mokesčių (indeksas 107,30) per metus. Tuo pačiu laišku NPT paprašė A. van den Booren grąžinti išmokas, kurios jai buvo nepagrįstai išmokėtos laikotarpiu nuo 2004 m. kovo 31 d. iki 2004 m. liepos 31 d., iš viso 506,45 EUR.
- 16 A. van den Booren pateikė ieškinį dėl sprendimo, kuriuo buvo peržiūrėta jos pensija netekus maitintojo, taip pat dėl sprendimo grąžinti išmokas *arbeidsrechtbank te Tongeren* (Tongres darbo teismas), kuris 2009 m. spalio 21 d. sprendimu šį ieškinį pripažino nepagrįstu. Konkrečiai kalbant apie A. van den Booren pateiktą argumentą, susijusį su Reglamento Nr. 1408/71 46a straipsniu, šis teismas nusprendė, jog šis straipsnis nebuvo pažeistas. Kadangi Nyderlandų senatvės pensiją reikia laikyti Belgijos senatvės pensijai prilygstančia išmoka, pagal Reglamento Nr. 1408/71 46 straipsnio 3 dalies a punktą Belgijos pensiją netekus maitintojo reikia sumažinti (žr. 2002 m. kovo 7 d. Sprendimą *Insalaca*, C-107/00, Rink. p. I-2403).
- 17 Be to, šis teismas nusprendė, kad nebuvo pažeista pagrindinė darbuotojų teisė laisvai judėti. Šiuo klausimu A. van den Booren nurodytuose sprendimuose (1994 m. spalio 5 d. Sprendimas *van Munster*, C-165/91, Rink. p. I-4661 ir 2000 m. rugsėjo 26 d. Sprendimas *Engelbrecht*, C-262/97, Rink. p. I-7321) buvo nagrinėjamos skirtingos situacijos. Šio teismo manymu, 1967 m. gruodžio 21 d. Karaliaus dekreto 52 straipsnio 1 dalis vienodai taikoma tiek Belgijos piliečiams, kurie visuomet gyveno Belgijoje, tiek darbuotojams migrantams, ir pagal 52 straipsnio taisyklę bendri A. van den Booren ištekliai niekaip nesumažinami.
- 18 2009 m. lapkričio 27 d. A. van den Booren pateikė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo *arbeidshof te Antwerpen*. Ji teigia, kad taikant 1967 m. gruodžio 21 d. Karaliaus dekreto 52 straipsnio 1 dalį pažeidžiamas Reglamento Nr. 1408/71 46a straipsnis ir bet kuriuo atveju sudaroma teisės į laisvą asmenų judėjimą, nustatytos EB 39–42 straipsniuose, kliūtis. Šiuo klausimu A. van den Booren nurodo jau minėtus sprendimus *van Munster* ir *Engelbrecht*, pagal kuriuos nacionalinis teismas turi nacionalinį įstatymą aiškinti atsižvelgdamas į Sąjungos teisės reikalavimus ir jo netaikyti, jei jis, taikomas kartu su kitos valstybės narės įstatymu, prieštarauja minėtiems reikalavimams.
- 19 Šiomis aplinkybėmis *arbeidshof te Antwerpen* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos du prejudicinius klausimus:
- „1. Ar 1967 m. gruodžio 21 d. Karaliaus dekreto <...> 52 straipsnio 1 dalis, kurios pagrindu pensija netekus maitintojo sumažinama dėl to, kad, 1985 m. kovo 28 d. įstatymu įtvirtinus vienodą požiūrį į vyrus ir moteris, buvo padidinta remiantis [AOW] gaunama senatvės pensija, suderinama su [Sąjungos] teise, būtent su Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 <...> 46 a straipsniu?

2. Ar 1967 m. gruodžio 21 d. Karaliaus dekreto <...> 52 straipsnio 1 dalis suderinama su [Sąjungos] teise, konkrečiai kalbant, su [ESS 4 straipsnio 3 dalimi ir SESV 45–48 straipsniais], jei ši nuostata aiškinama taip, kad remiantis [AOW] gaunama senatvės pensija laikytina pensija šiose nuostatose pavartota prasme arba jai prilygstančia išmoka, ir jei ji yra nesuderinama, ar reikia netaikyti Karaliaus dekreto <...> 52 straipsnio 1 dalies?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtinumų

- 20 Savo rašytinėse pastabose Belgijos vyriausybė pirmiausia ginčijo šio prašymo pateikti prejudicinį sprendimą priimtinumą, motyvuodama tuo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pakankamai aiškiai nenurodė nei atitinkamų bylos teisinių ir faktinių aplinkybių, nei būtinybės pateikti prejudicinius klausimus.
- 21 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad tik nagrinėjantys bylą nacionaliniai teismai, atsakingi už sprendimo priėmimą, atsižvelgdami į konkrečios bylos aplinkybes turi įvertinti reikalingumą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kad galėtų priimti savo sprendimą, ir nustatyti Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl Teisingumo Teismas iš principo turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai yra susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (2009 m. kovo 10 d. Sprendimo *Hartlauer*, C-169/07, Rink. p. I-1721, 24 punktą ir nurodyta teismų praktika bei 2010 m. liepos 1 d. Sprendimo *Sbarigia*, C-393/08, Rink. p. I-6337, 19 punktą).
- 22 Iš to išplaukia, kad klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo taikoma svarbumo prezumpcija. Nacionalinio teismo pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas gali atmesti, tik jei akivaizdu, jog prašymas išaiškinti Sąjungos teisę yra visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismui nežinomos faktinės aplinkybės ar teisiniai pagrindai, kad jis galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (šiuo klausimu žr. 2006 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Cipolla ir kt.*, C-94/04 ir C-202/04, Rink. p. I-11421, 25 punktą ir minėto Sprendimo *Sbarigia* 20 punktą).
- 23 Tačiau pagrindinėje byloje taip nėra. Iš tiesų reikia konstatuoti, kad sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pakankamai aprašytos pagrindinės bylos teisinės ir faktinės aplinkybės ir tai leidžia Teisingumo Teismui naudingai atsakyti į pateiktus klausimus.
- 24 Be to, pažymėtina, kad Belgijos vyriausybė turėjo galimybę pateikti nuomonę dėl pateiktų klausimų, kaip tai matyti iš jos rašytinių pastabų, kurios buvo pateiktos pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnį.
- 25 Darytina išvada, kad šis prašymas pateikti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl esmės

- 26 Pirmiausia reikia priminti, kad nors Teisingumo Teismas neturi kompetencijos priimti sprendimą pagal SESV 267 straipsnyje numatytą procedūrą dėl vidaus teisės normų atitikties Sąjungos teisės nuostatomis, jis turi kompetenciją nacionaliniam teismui pateikti visas Sąjungos teisės aiškinimo gaires, kurios jam leistų įvertinti šių normų atitiktį Sąjungos teisei (žr., be kita ko, 1993 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Hünernund ir kt.*, C-292/92, Rink. p. I-6787, 8 punktą).
- 27 Abu prejudicinius klausimus reikia suprasti taip, kad jie turi būti nagrinėjami kartu, kaip iš esmės susiję su klausimu, ar Reglamento Nr. 1408/71 nuostatos, konkrečiau kalbant, jos 46a straipsnis, turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiama taikyti valstybės narės teisės aktus, kuriuose nustatyta

sąlyga, pagal kurią šioje valstybėje narėje gauta pensija netekus maitintojo sumažinama padidėjus pagal kitos valstybės narės teisės aktus gaunamai senatvės pensijai, ir jei atsakymas būtų neigiamas, ar pagal pirminę Sąjungos teisę, konkrečiau kalbant, ESS 4 straipsnio 3 dalies ir SESV 45–48 straipsniais, draudžiama taikyti tokią nacionalinę taisyklę.

- 28 Pirmiausia primintina, kad, remiantis nusistovėjusia teismo praktika, nacionalinė taisyklė turi būti laikoma nuostata dėl išmokų sumažinimo, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 1408/71, jei pritaikius joje numatytą apskaičiavimo metodą pensijos, kurios atitinkamas asmuo gali reikalauti, dydis sumažinamas dėl to, kad jis gauna išmoką kitoje valstybėje narėje (minėto Sprendimo *Insalaca* 16 punktas).
- 29 Šiuo klausimu iš Reglamento Nr. 1408/71 12 straipsnio 2 dalies matyti, kad valstybės narės teisės aktuose numatytos nuostatos dėl išmokų sumažinimo, jeigu šiame reglamente nenustatyta kitaip, taikomos asmenims, gaunantiems išmokas šioje valstybėje narėje, jeigu jie gali gauti kitas socialines išmokas, net ir tada kai teisė gauti šias išmokas įgyta pagal kitos valstybės narės teisės aktus (minėto Sprendimo *Insalaca* 22 punktas).
- 30 Reglamento Nr. 1408/71 46b straipsnio 1 dalyje nustatyta išimtis iš jo 12 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto principo; joje nustatyta, kad sutapus tos pačios rūšies išmokoms nacionalinės teisės aktuose nustatytos nuostatos dėl išmokų sumažinimo netaikomos išmokai, kuri apskaičiuojama pagal to paties reglamento 46 straipsnio 2 dalį (minėto Sprendimo *Insalaca* 23 punktas).
- 31 Šiuo klausimu pagal nusistovėjusią teismo praktiką socialinės apsaugos išmokos turi būti laikomos tos paties rūšies išmokomis, kaip tai suprantama pagal 12 straipsnio 2 dalį, jeigu jų objektas ir tikslas bei apskaičiavimo bazė ir skyrimo sąlygos yra identiškai (1987 m. spalio 6 d. Sprendimo *Stefanutti*, 197/85, Rink. p. 3855, 12 punktas; 1995 m. rugpjūčio 11 d. Sprendimo *Schmidt*, C-98/94, Rink. p. I-2559, 24 punktas ir minėto Sprendimo *Insalaca* 24 punktas).
- 32 Reglamento Nr. 1408/71 46a straipsnio 1 dalyje patikslinama, kad tos pačios rūšies išmokų sutapimas turi tokią reikšmę: invalidumo, senatvės išmokų ir išmokų išlaikytiniams, „apskaičiuotų arba išmokamų pagal to paties asmens įgytus draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpius“, visiškas sutapimas. Pagal Reglamento Nr. 1408/71 46a straipsnio 2 dalį skirtingų rūšių išmokų sutapimas reiškia visišką sutapimą išmokų, kurios negali būti laikomos tos pačios rūšies išmokomis, kaip nurodyta 1 dalyje (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Stefanutti* 13 punktą ir 1998 m. vasario 12 d. Sprendimo *Cordelle*, C-366/96, Rink. p. I-583, 20 ir 21 punktus).
- 33 Jei paaiškėja, kad, atsižvelgus į Teisingumo Teismui pateiktas rašytines pastabas, A. van den Booren gauta Belgijos pensija netekus maitintojo buvo apskaičiuota remiantis jos mirusio sutuoktinio profesine karjera, o Nyderlandų senatvės pensija jai mokama asmeniškai, šios dvi išmokos negali būti laikomos tos pačios rūšies išmokomis, patenkančiomis į Reglamento Nr. 1408/71 46b straipsnio 1 dalyje numatytos išimties taikymo sritį.
- 34 Taigi Reglamentas Nr. 1408/71 nedraudžia taikyti tokios nacionalinės išmokų sutapimo vengimo taisyklės, kaip antai nurodyta prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, jeigu laikomasi Reglamente Nr. 1408/71 nustatytų apribojimų.
- 35 Šiuo klausimu Reglamente Nr. 1408/71, konkrečiai kalbant, jo 46a straipsnio 2 dalies d punkte, numatyta, kad tuo atveju, kai išmokų sutapimo vengimo taisyklė taikoma tik pagal vienos valstybės narės teisės aktus, nes suinteresuotasis asmuo gauna tokios pačios arba kitokios rūšies išmoką, kuri turi būti sumokėta pagal kitos valstybės narės teisės aktus, pagal pirmos valstybės narės teisės aktus privaloma mokėti išmoka gali būti sumažinta tik išmokų, kurios turi būti sumokėtos pagal kitos valstybės narės teisės aktus, dydžiu (minėto Sprendimo *Cordelle* 14 punktas).

- 36 Taigi, taikant šią taisyklę, suinteresuotojo asmens Belgijos pensija netekus maitintojo gali būti sumažinta tik Nyderlandų pensijos dydžio suma (minėto Sprendimo *Cordelle* 15 punktą).
- 37 Šiomis aplinkybėmis šiuo klausimu darytina išvada, kad Reglamento Nr. 1408/71 46a straipsniu nedraudžiama taikyti valstybės narės teisės aktų, kuriuose įtvirtinta sąlyga, pagal kurią šioje valstybėje gaunama pensija netekus maitintojo sumažinama padidėjus kitoje valstybėje narėje gaunamai senatvės pensijai, jeigu laikomasi šio 46a straipsnio 3 dalies d punkte nustatytų sąlygų.
- 38 Tačiau toks pateiktas Reglamento Nr. 1408/71 išaiškinimas turi būti interpretuojamas neatsižvelgiant į galimą pirminės teisės nuostatų taikymą. Iš tiesų tai, kad tam tikra nacionalinė priemonė gali atitikti antrinės teisės akto, šiuo atveju – Reglamento Nr. 1408/71, nuostatą, nebūtinai reiškia, jog ši priemonė nevertintina pagal Sutarties nuostatas (2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *von Chamier-Glisczinski*, C-208/07, Rink. p. I-6095, 66 punktą ir nurodyta teismų praktika).
- 39 Būtent šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar jam pateiktoje byloje yra tokia teisės laisvai judėti kliūtis, kaip nustatė Teisingumo Teismas minėtuose sprendimuose *van Munster* ir *Engelbrecht*.
- 40 Pirmiausia reikia priminti, kad minėtuose sprendimuose *van Munster* ir *Engelbrecht* buvo nagrinėjami atvejai, kai vieno iš sutuoktinių gaunama Belgijos pensija buvo mažinama, užuot bendro namų ūkio vieneto mokesčių tarifo taikius individualų mokesčių tarifą, skiriant pensiją arba išmoką už kitą sutuoktinį, o ne, kaip yra šioje pagrindinėje byloje, kai sutampa Belgijos pensija netekus maitintojo ir Nyderlandų senatvės pensija.
- 41 Todėl šiuose sprendimuose rastas sprendimas negali būti pritaikytas tokiai situacijai, kuri yra susiklosčiusi pagrindinėje byloje.
- 42 Be to, nors tiesa, kad, nesant suderinimo Europos Sąjungos lygmeniu, socialinės apsaugos sistemos išmokų suteikimo sąlygos turi būti nustatytos kiekvienos valstybės narės teisės aktuose, vis dėlto naudojamosi šia kompetencija valstybės narės turi laikytis Sąjungos teisės (šiuo klausimu, be kita ko, žr. minėto Sprendimo *von Chamier-Glisczinski* 63 punktą ir nurodytą teismų praktiką).
- 43 Šiuo klausimu, kiek tai susiję su pirminės teisės nuostatomis, kuriomis remiasi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pakanka priminti, kad SESV 45 straipsniu įgyvendinamas pagrindinis principas, pagal kurį Sąjungos veiksmai pirmiausia skiriami panaikinti laisvo asmenų judėjimo tarp valstybių narių kliūtis (1999 m. sausio 26 d. Sprendimo *Terhoeve*, C-18/95, Rink. p. I-345, 36 punktą ir nurodyta teismų praktika).
- 44 Taigi ES teisė draudžia bet kokią nacionalinę priemonę, kuri, nors taikoma nediskriminuojant dėl pilietybės, gali kliudyti Sąjungos piliečiams pasinaudoti Sutartimi garantuojamomis pagrindinėmis laisvėmis arba dėl kurios naudojimas jomis gali tapti mažiau patrauklus (2008 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Gouvernement de la Communauté française et gouvernement wallon*, C-212/06, Rink. p. I-1683, 45 punktą ir nurodyta teismų praktika).
- 45 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką tokios nacionalinės priemonės galimos tik jeigu jomis siekiama bendrojo intereso tikslo, jos yra tinkamos šiam tikslui pasiekti ir neviršija to, kas reikalinga pasiekti minėtą tikslą (minėto Sprendimo *Gouvernement de la Communauté française et gouvernement wallon* 55 punktą ir nurodyta teismų praktika).
- 46 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti nagrinėjamos nacionalinės nuostatos atitiktį Sąjungos teisės reikalavimams, patikrindamas, ar dėl Belgijos išmokų sutapimo vengimo taisyklės, kuri neabejotinai vienodai taikoma Belgijos ir kitų valstybių narių piliečiams, suinteresuotajam asmeniui faktiškai nesukuriama nepalanki situacija, palyginti su ta, kurioje yra

asmuo, kurio situacijai nėra būdingas joks tarpvalstybinis elementas, ir jei šioje byloje toks neigiamas veiksnys būtų konstatuotas, ar nagrinėjama nacionalinė taisyklė pateisinama objektyviais ir proporcingais nacionaline teise teisėtai siekiamam tikslui pagrindais.

47 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad:

- Reglamento Nr. 1408/71 46a straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis nedraudžia taikyti valstybės narės teisės nuostatos, kurioje įtvirtinta sąlyga, pagal kurią šioje valstybėje mokama pensija netekus maitintojo sumažinama padidinus kitoje valstybėje narėje mokamą senatvės pensiją, jeigu, be kita ko, laikomasi šio 46a straipsnio 3 dalies d punkte nustatytų sąlygų,
- SESV 45 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis taip pat nedraudžia taikyti tokios nacionalinės teisės nuostatos, jeigu dėl jos suinteresuotojo asmens padėtis netampa nepalanki, palyginti su ta, kurioje yra asmuo, kurio situacijai nebūdingas joks tarpvalstybinis elementas, o jeigu tokia nepalanki padėtis būtų nustatyta, tokia teisės nuostata turi būti pateisinama objektyviais ir proporcingais nacionaline teise teisėtai siekiamam tikslui pagrindais, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

48 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, kuris buvo iš dalies pakeistas ir atnaujintas 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97, su pakeitimais, padarytais 2001 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1386/2001, 46a straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis nedraudžia taikyti valstybės narės teisės nuostatos, kurioje įtvirtinta sąlyga, pagal kurią šioje valstybėje mokama pensija netekus maitintojo sumažinama padidinus kitoje valstybėje narėje mokamą senatvės pensiją, jeigu, be kita ko, laikomasi šio 46a straipsnio 3 dalies d punkte nustatytų sąlygų.

SESV 45 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis taip pat nedraudžia taikyti tokios nacionalinės teisės nuostatos, jeigu dėl jos suinteresuotojo asmens padėtis netampa nepalanki, palyginti su ta, kurioje yra asmuo, kurio situacijai nebūdingas joks tarpvalstybinis elementas, o jeigu tokia nepalanki padėtis būtų nustatyta, tokia teisės nuostata turi būti pateisinama objektyviais ir proporcingais nacionaline teise teisėtai siekiamam tikslui pagrindais, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Parašai.